

Et råb fra Undervisningsafdelingen

Af programchef H. Engberg-Pedersen

Undervisningsafdelingen gik med fortrosthed og godt humør ind i en ny struktur, men nu er den ved at kvæle de gode visioner i bureaukrati, skriver programchef H. Engberg-Pedersen. Og han håber, at en politisk løsning af afdelingens problemer kan hindre en cementering af det nye systems uduelighed.

Det er ikke skik, at afdelinger i Danmarks Radio fremfører klagemål i årbogen. Her skal da heller ikke jamres, i hvert fald ikke ret højt, men især peges på, hvor underligt tingene kan gå for sig i Danmark.

I 1973 vedtog Folketinget loven om en landscentral for undervisningsmidler. Bag loven lå en stor vision om at skabe større orden og overblik over alle undervisningsmidler, som både private og offentlige producenter stiller til rådighed for undervisningsverdenen. *Landscentralen* skulle være det centrale registrerende og styrende organ. *Danmarks Radio og Statens Filmcentral* skulle have penge fra Landscentralen for at fremstille radio- og TV-programmer samt film til brug for undervisningen, og Landscentralen skulle fordele kopier af det hele ud over landet på enklest mulig måde.

Loven trådte i kraft 1. april 1974, men med visionen er det gået anderledes.

Landscentralen har fra gammel tid et optage- og distributionsapparat for *radioprogrammer* fra Danmarks Radios Undervisningsafdeling. Det er i orden. Men det er ikke lykkedes at skabe noget tilsvarende for *TV-udsendingerne*. Distributionen af film fra Filmcentralen er trods lovens klare ord heller ikke kommet ind i Landscentralens regie. Og når det gælder bevillinger, produktionsbeslutninger og programansvar er det ikke Landscentralen, men *Undervisningsministerier*, der har fået fat i den lange ende og træffer de egentlige afgørelser. I sommeren 1979 blev alt dette Landscentralens styrelse og repræsentantskab for meget. Der udbrød noget i retning af et oprør, dvs. et brev til Undervisningsministeriet med anmodning om, at der måtte blive nedsat et udvalg til gennemgang af hele centralens struktur og

funktion. Ministeriet svarede ja og nedsatte udvalget. Nu må man vente og se.

Undervisningsafdelingen gik i sin tid med fortrosthed og godt humør ind i de nye sammenhænge. Herom er rapporteret i tidligere årbøger. Ved tilbageblik over den faktiske udvikling rammes man dog af begyndende humørsvigt. Også Undervisningsafdelingen må konstatere, at nyordningen hverken er blevet til fugl eller fisk, men i første omgang til et vældigt skriveri af breve, som den ene sender til den anden og den anden til den ene og så om igen.

Det er ikke forkert at sige, at Undervisningsafdelingen nu må forholde sig til *tre forskellige bureaukratier*. Det første er Danmarks Radios, som vi har lært at leve med gennem mange år. Det andet er Landscentralens, som endnu ikke er nær så stort, men til gengæld meget tæt inde på livet af os. Det tredje er Undervisningsministeriets, som har århundredgamle traditioner. Vi har ingen grund til at kritisere enkeltpersoner. Alle er elskværdige og samarbejdsvillige, men alle er samtidig talsmænd for de apparater, de er anbragt i. Og disse maskiner er ikke skruet sammen på en rimelig og menneskevenlig måde. Det er sagen.

Der er ikke andet at gøre end at håbe på en politisk løsning. Det er politikerne, der fra begyndelsen har vredet armen om på hele det visonære udkast og siden fortsat med at cementere systemets uduelighed. Nu er den klar for enhver. I Undervisningsafdelingen beder vi om, at det nedsatte udvalg omkring landscentralen må gå radikalt til værks og enten sikre oprettelsen af det, der var den oprindelige vision, eller udfinde et andet praktisk system, som politikerne derpå vil